

ԶԺՅ-Ն ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՃՈՒԿԱՆԵՐ ՆՎԱճԵԼ

Uինչ աշխարհում «սառը պատերազմի» բավական լուրջ միտումներ են ծավալվում և նոր տարածքային հականարտություններ, ԶԺԸ-ն, առանց ավելորդ առմուկի, շարունակում է տնտեսական շուկաներ նվազել, ընթ որում, ոչ միայն գյորալ (լայնածավալ), այլև լոկալ (տեղային): Այսպես, վերջերս չինական պետական «Սինիսուա» լրատվական գործակալության թղթակիցները ոռուսական Կրայիվոստոկ քաղաքի խոշոր խանութների սեփական, շատ պերճախոս հետազոտություն են անցկացրել: Մանրամասնորեն ծանոթանալով ապրանքների տեսականուն և շփշելով խանութների ներկայացուցիչների ու գնորդների հետ, լրագրողները պարզել են, որ ապրանքների կեսից ավելին բերված է ԶԺԸ-ից, իսկ որոշ խանութներում՝ 80-90 տոկոսը և ավելին: Իսկ բարձր վարկանիշ ունեցող մոդայիկ հագուստի շատ խանութների վաճառողներ չեն թաքցնում,

որ ցուցափեղկերում ներկայացված, փաստորեն, ամբողջ արտադրանքը կարվում է հարևան Չինաստանի գործարաններուն: Անսական 15 միլիոն ռուբլի վաճառքի ժավառնեցող DNS առևտութիւն ցանցի Վաղիվլաստոլիի կենտրոնական մասնաճյուղի վարիչը թղթակիցների հետ գրուցելիս բացատրել է, որ ցանցում վաճառվող ամբողջ համակարգչային, թվային և կենցաղային տեխնիկան հավաքված է ՉԺՀ-ի տարածքում գործող արտադրական ձեռնարկություններուն, այդ թվում ոչ չինական աշխարհական ֆիրմաների արտադրանքը: «Սինխուայի» թղթակիցներն առանձնակի ուշադրույթուն են նվիրել այն բանին, որ Վաղիվլաստոլի խանութներում չեն թաքցնում, որ իրենց վաճառած ապրանքը արտադրված է Չինաստանում, իսկ գնորդները միայն ուրախ են ապրանքի մեծանության համար և ամենակի չեն կասկածում դրա ուղակին:

Յեղավոր Արևելքը կողմանուշտվում է դեպի Չինասփան

Ըստ Եռլբյան, իհարկե, սա այն նորությունը չէ, որի վրա արժե առանձնակի սրել ուշադրությունը, սակայն ռուսական Հեռավոր Արևելքում, Պրիմորիեում և ավելի հյուսիսային տարածաշրջաններում չինական ներքափառները հարածուն խճանկարում նման կենցաղային մանրութը ոչ միայն հատկանշական է, այլև պերճախոս կերպով ներկայացնում է միտումները, ընդ որում՝ ոչ միայն տնտեսական: Եվ էլի մի քանի նորությունն ունի թեմայով: Պրիմորիեի Վարչակազմը, օրինակ, հաղորդել է, որ երկրամասի գրոսաշրջային ընկերություններն արդեն իրավունք են ստացել աշխատելու Ռուսաստանի և Չինաստանի միջև անվիզա գրոսաշրջության համաձայնագրի շրջանակներում, իսկ տարածաշրջանի բնակիչները սահմանամերձ չինական Սուլյֆենից քաղաք Կարող են առհասարակ այցելել ազատորեն: Ո՞Դ Մագաղանի մարզի գործադիր հշխանությունը, իր հերթին, հաստատել է Չինաստանի հյուսիս-արևելքի հետ մինչև 2018 թ. համագործակցության ծրագրի իրացման պլանը, և ապագայում Մագաղանի «Սոկոլ» օդանավակայանից կակսվեն չարտերային չվերթեր դեպի Չինաստան: Բացի այդ, Չինաստանի Յեյւունցյանի նահանգը, որը սահմանակից է Ռուսաստանին Անորդ գետով (Անդրբայկալյան երկրամաս, Անորդի մարզ, Չյեական Ինքնավագր Մարզ) և Ռուսութի գետով (Պրիմորիեի և Խաբարովսկի երկրամասեր), օրենք ընդունել է Ռուսաստանի հետ առևտիրի և սպասարկումների զարգացման ծրագիր, համաձայն որի, համագործակցությունը խորանալու է գրոսաշրջության, տնտեսության, էկուորոնային առևտիրի, չինական թերությարի և մշակույթի ասպարեզներում: Պլանավորվում է կառուցել չինական թժկության կենտրոն, չինական թժկության ու կինհիկայի գրոսաշրջային կենտրոն կողմնադրոշված ռուսաստանին պատրաստմանը: Բացի այդ, ծրագայությունը պատրաստմանը:

Կոլյաժն՝ ԵՒԿՕ-ի

որւմ նախատեսված է ստեղծել ֆինանսական հաշվարկային կենտրոն՝ կողմնորոշված դեպի 2ժԴ, ՈՂ և Հարավարևելյան Ասիա, ինչպես նաև չին-ռուսական էլեկտրոնային առևտություն ու չին-ռուսական առևտությունը էլեկտրոնային առևտություն ու մշակման 2ժԴ-ում խոշորագույն կենտրոնի պատճենը: Ծրագրով խնդիր է առաջարկվում 2018-ին Ռուսաստանի հետ ծառայությունների առևտությունը արտահանական ներմուծական գործառությունների ծավալը հասցնել 1,5 մլրդ. իսկ 2023-ին 3 մլրդ դրամի: Մի շատ հետաքրքիր հանգամանքը՝ առաջ ծառայությունների առևտությունը 2ժԾ-ում չէր դիտվում որպես Ռուսաստանի հետ

փոխհարաբերությունների առանձին տեսակ, իսկ չէ՞ որ հենց այդ ոլորտում է առավել նպաստում ժողովուրդների հոգեկերտվածքային մեջնացնան:

ԶԵՆ մՈՒՐԱԳՎԵԼ ՆԱև աՎԵԼԻ ԳԼՈԲԱԼ ՄՆՏԵՍ-
ՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ: Այսպես, հաղորդվում է,
որ Ռուսաստանի էներգետիկայի նախարա-
ռությունը նախատեսել է առաջիկայում չի-
նական ընկերություններ ներգրավել Ամուրի
մարզում (Երկուցք և Օգոջա) Երկու ածխա-
հանքի և Անդրբայկալյան երկրամասում (Չի-
կոյի հօգվածը) մեկ ածխահանքի շահագործ-
մանը: Դրանց յուրացումը Չինաստանին է-
լեկտրաէներգիայի մատակարարում է են-
թադրում: Քերաննարային նախագծերից են

Ենգելսի հանքավայրի յուրացումը Յակուտիայում, Սեժեգյեսկի, Էլեգեստի հանքավայրերինը և Կենտրոնական Ուլուգ-խենի տեղամասինը՝ Տուվայում՝ Անդրբայկալյում, Մենչերեպասկինը՝ Կեմերովոյի մարզում, Ուսինսկինը՝ Կոմիի Հանրապետությունում, որոնց կամանակցի նաև չինական կապիտալը։ Ընդ որում, չափազանց հետաքրքիր է, թե ում բան կարող է գործի կորվեն այդ նախագծերում։ Հե՞ որ եթե տար տարի առաջ Ուլսաստանի հեռավորարկելյան տարածաշրջանի բնակչությունը 9 միլիոնից անցնում էր, ապա հիմա այդտեղ բնակվում է ընդամենը 7 միլիոն մարդ։ Պետք է ուշադրության առնել, որ Հեռավոր Արևելյան սահմանակից է Չինաստանի երեք նահանգ։ Տասը տարի առաջ այդտեղ ապրում էր 80 միլիոն չինացի, այսօր արդեն՝ 140 միլիոն, այսինքն՝ աճը կազմում է 60 միլիոն մարդ։ Հշեցնենք 2009 թ. Մելվեդիկ ստրուգարա «Հեռավոր Արևելքում ԶԵԴ-ի ու ՌԴ-ի համագործակցության համաձայնագրում», որը պետք է գործի մինչև 2020 թ., առանձնակիրտեն նշվել է տարածաշրջանում չինական աշխատումի ներգրավման մասին։ Եվ այսօրվա դրությամբ չկա որևէ նախադրյալ, թե իրադրությունը կփոխվի։ Ինչպես նշում են ռուսական լրատվամիջոցները, Ուլսաստանում չինական ներգաղյալների վիճակագրական ճշգրիտ հաշվարկ չկա և տարբեր գերատեսչություններ տարբեր տվյալներ են ներկայացնում։ Դաշնային միգրացիոն ծառայության տվյալներով, տարեկան Ռուսաստան է մտնում առնվազն 300 հազար չինացի, ԱՊՇ-ի տվյալներով՝ երկու անգամ ավելի։ Ու միայն կեսն է վերադարձնում Չինաստան։

«Իրավելու de facto» ԱԿՈՒՄԲՈՒ

թաց, որը ոչնչացնելու է «դիմու» և վատ վիճակում են հայտնվելու սպասավորները։ Սա պայմանավորված է Արևոտքի և Ռուսաստանի հայկարությամբ, որի պարագայում նեզանում թելարդող է լինելու արտաքին օրոքօր։

«Դայաստանի
իշխանությունները
երբեկցե այսքան
թույլ չեն եղել, որ-
քան այսօր», Աշոց
Արքա Առ Տիգրան

**«Ի՞նչ է նշանակում հարուստ մարդ
ան աշխարհում. որտեղ կան սրբածեռ»**

Ես և լրատվամիջոցները, որոնց «առաքելությունը» մարդկանց «հիմարացնելը» է, որ ծառայեն և չընդունեն ու կ պահանջեն:

Կայսաքետի հրաժարականի առնչությամբ էլ բանախոսը նկատեց, որ իշխան հարցն այն է, թե ով է «լուսելիքը մասուցում դիմու»: Ծուտով, ըստ քաղաքական գործի, Ալեքսանդր է նի «ասամեն»՝ օրոքուն ներդրավանք կառավարման համակարգ ձևավորման առաջարկ լինի: «Դիմու մեծ պետը է սրբնաց անցում այդպիսի ամբողջականաց մանրը: Դակառակ դեպքում մարտահրավերները, ավելի ծիցտ, կործանարար օրոքունամեռը, որը մի-

ЦИФРЫ

Իրավական գործընթաց՝ Քեսաբի դեպքերի առնչությամբ

Թեսարի դեպքերին առաջիկայում գնահատականներ կտրվեն նաև իրավական դաշտում։ Մեր տեղեկություններով՝ այսօր տարրեր ազգերի ներկայացուցիչներից կազմված խումբ է մեկնելու Լաբարժա, ապա Թեսար՝ իրավիճակը լրջորեն ուսումնասիրելու, գաղթականների վերաբերյալ սոույզ տեղեկություններ հավաքելու նպատակով։ «Խաղաղություն Թեսարին» կարգախոսով շուրջ տասներեք երկրների (Անգլիա, Ֆրանսիա, Ավստրալիա և այլն) հիւսներուց պատմվարկության կազմում կա նշումնեց մեկ հայ։ Խումբը համբիկացիներ էին։ Լաբարժան պատմապատճենին:

լր է նաև Հարաբիայի քաղաքավետի հետ։ Քեսարում պատվիրակության անդամները մինչև բոլյատրելի սահման են հասնելու, որտեղից պիտի հետևեն ռազմական գործողություններին։ Պատվիրակության մեջ ներգրավված են նաև սիրիացի պաշտոնյաներ, որոնք օտարերկրացիներին իրազեկելու են Թուրքիայի վարձկան ահաբեկչների իրականացրած վայրագություն-

Եթե մասին:
Ող տեղեկությունը պետք է Երկայաց-
վի միջազգային հանրության դատին՝ իրա-
վական օրոքինուա մլաւելու համար:

զայսա գիրութեաց պատճիլո հասարի:

Յավելենք, որ այս պատվիրակության անդամները նաև Յայ դատի խնդիրներին են հետամուտ:

ՈՒՍ ՀԱՄԱՐ ԵՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ ԾԱԽՎՈՒՄ

«hριστεս de facto»-ն իր վերջին համարներից մեկում անդրադադարձել էր սիրիահայերին տրվող օգնությանը և նշել, որ չնայած նրանց մի մասը հեռացել է Հայաստանից, սակայն պետությունը շարունակում է նոյն չափով գոլմար տրամադրել: Ո՞ւր են զնում այդ գոլմարները: Այս և այլ հարցերի շուրջ փորձեցինք պարզաբանում ստանալ սկզբունքի նախարարությունից, որտեղ նախ հերթեցին մեր տեղեկությունը և նշեցին, թե Հայաստանի կառավարությունը պետք է անեն ամիս սիրիահայերին գոլմար չի տրամադրում: «Պետական բյուջեի միջոցները հասցեազրկում են կրթության, առողջապահության, սպորտի, երիտասարդության, տարածքային կառավարման և ընդհանրապես, բոլոր ուղղություններով, որտեղ պետական բյուջեն ՀՀ քաղաքացիների հանար ծրագրեր է անում, դրանցում մերարված են նաև

Սիրիահայերի 31,3 դոկումենտական գույքը կազմում է 3,5 մլն դոլար

սիրիակայերը, որոնց համար որոշակի ծառայություններ արտոնայվ են: Այսինքն, պետական բյուջեն համապատասխան նախարարության խորհությանը կամ ֆինանսավորում է, բայց ոչ թե առանձին հատկացում է կատարում այս կամ այն նախարարությանը, որ այդ գումարները բաժանվեն սիրիակայերին»,- փոխանցեցին նեզ նախարարությունից, սակայն այդպես էլ պարզ չէղավ, թե, ի վերջո, թեկուզ միջնորդավորված, ում համար են գումարներ ծախսվում, եթե այդ մասինից Հայաստանում չեն:

Փաստորեն, հիշեց վատահենում են նախարարությունում, սիրիակացին «առծեօն» գումարներ չեն փոխանցվում, բայց իրենց նշանը ծառայությունների համար չէ որ պետքուժեցի գումարներ են հատկացվում, այդ ընթացքում ո՞ւմ օրական են որոշվում օրենք:

դեպքուն ուն գրասան են դրանք գնում։
Փողձեցինք նաև վիճակագրական տվյալներ խնդրել նախարարությունից, թե որքան սիրիակա է Հայաստանի հեռացել։ 2012-2014 թթ. ընթացքում Հայաստան է տեսափոխվել շուրջ 16000 սիրիակա, որոնցից 5000-ը վերաբռնվել է Միջիա կամ մեկնել այլ երկրներ՝ Եվրոպա, ԱՍՏ և այլն։ Ներկայումս Հայաստանում ապրում է 11000-ից ավելի սիրիակա։ Ասել է, համաձայն պաշտոնական տվյալների, Հայաստանից երկու տարվա ընթացքում սիրիական 31,3%-ը հեռացել է, այսինքն մեր պայմաններին «չի դիմացել»։ Ի դեպ, մեր ուստանափոխությունների համաձայն, այդ արտահոսքը այսօր էլ չի դադարում, չնայած պետությունը մշտապես շեշտում է, որ նրանք կառավարության ուշադրության կենտրոնում են։ Այս առումով նախարարությունը մեզ նաև տրամադրել է այն արտոնությունների շարքը, որոնցից օգտվում են միջիականական պատճենահանություններում։

Կրթության ոլորտում և քավականին արդուություններ են տրվել սիրիակացիներին: 2013-ին կառավարությունը և «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը փոխհատուցել են 400 սիրիակայ ուսանողների կրթավճարները, 2014-ին նոյն քանակի սիրիակայ ուսանողների կրթավճարներ են հատկացրել կառավարությունը, ՀԲԸՍ-ը, «Գայլուստ Կյուլպենկյան» իիննադրամը:

Դպրոցական աճման համար կրթությունը է ստանում սիրիակայ 850 աշակերտ, իսկ մանկապարտեզ է ընդունվել 60 սիրիակայ երեխա:

Կառավարությունը նաև մի շաբթ այլ վճարներից է ազատել մեր հայրենակիցներին: Նախ, սիրահայերը ՀՅ մուտքի արտօնագիր կարող են ստանալ ՀՅ սահմանային կետերում, իսկ Հայաստանի անձնագիր հանձնումը և երդման արարողությունը կարող են իրականացվել Սիրիայում և Լիբանանում ՀՅ դիվանագիտական մերկայացուցչություններում կամ հյուպատուսական հիմնարկներում (առանց պետական տուրքերը վճարելու): Սիրիահայերի սեփական օգտագործման ավտոմոեթենաները մինչև 2014-ի դեկտեմբերի 31-ը ազատվելու են համապատասխան պետական տուրքերից, ՀՅ մուտքի արտօնագիր և կացության կարգավիճակ ստանում են առանց պետական տուրքերը վճարելու: Մեր հայրենակիցները, ովքեր Վարդորդական վկայականները փոխանակում են ՀՅ ազգային վարդորդական վկայականներով, որպահպահման քննություններ չեն հանձնում (1 տարի ժամկետով՝ 2012-ին, 2013-ին, 2014-ին):

Սկզբունքը նախարարությունից նաև տեղեկացնում էն, որ իրենք մի քանի անգամ բյուջեից գումարներ են հատկացրել Դամասկոսում ՀՅ դեսպանին, որն իրեն կից հանդի միջոցով (նույ կազմում են եւելեցների ներկայացուցիչներ, բարեգործական կազմակերպությունների, ուսուողների տնօրինելու), որոշում են կայացրել և այդ գումարները հատկացրել են դպրոցներում ուսուցիչների վարձատրությանը:

ՈՌԱՋԱՆ ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ

ՀԵԼԻՈՖԻԿԱՑԻԱՆ ԿՓՐԿԻ ԱՇԽԱՐՁԸ

Վահան ՇԱՄԱԶՅԱՊՅԱՆ
Երկրուելի և աշխարհամասերի
հելիոֆիլացիայի
ծրագրի հետինակ,
տեխնիկական
գիտությունների ոռուսոր

h նչ կտա ՀՀ վարչապետ Տիգրան
Սարգսյանի իրաժարականը մեր
երկրին: Ամենայն հավանակա-
նությամբ՝ ոչինչ, եթե հերթական
վարչապետերը շարունակեն կատարել Վե-
րսկից եկող իրահանճները և անտեսեն ներ-
քակից եկող այնպիսի հեռանկարային աշխա-
տանքները, ինչպիսին է, օրինակ, Հայաստանի
հելիոֆիկացիայի մեր ծրագիրը: Տիգրան
Սարգսյանն իր բարձր ինտելեկտով և կազմա-
կերպվածությամբ առանձնանում է անկախ
Հայաստանի 12 վարչապետերից: Ավտոսում
եմ սակայն, որ նա ևս չնկատեց, կամ նրան
թույլ չտրվեց նկատել այն լայն հնարավորու-
թյունները, որոնք պարունակում է Հայաստանի
հելիոֆիկացիայի ծրագիրը և իր պասիվ կերա-
բերնունքով անորոշ ժամանակով հետաձգեց
ծրագրի իրականացումը մեր երկրում: Դա նրա
բացթողումն էր: Բանը միայն Հայաստանի հե-

իլոֆիկացիայի խնդիրը չէ: Դրանով մենք կարող ենք զարգացնել արևային տեխնիկան և տեխնոլոգիաները, ստեղծել հելիոտեխնիկական արդյունաբերության նոր ոլորտը, դուրս գալ միջազգային շուկա և լուրջ դերակատարութ ունենալ այնտեղ: Խնդրեմ, Դրիմի հելիոֆիկացիայի առաջնահերթ խնդիրը՝ 3 միջիարդ դոլարի ծավալով, որն այսօր բարձրացրել է Ռուսաստանը, կարող ենք անել մենք և, ձեռքի հետ, ստեղծել հարյուր հազարավոր նոր աշխատատեղեր: Բայց ո՞ւր մնաց հելիոտեխնիկական արդյունաբերություն ստեղծելու մեր ծրագիրը, ո՞ւր մնացին աղետի գոտում 30 արևային գործարան ստեղծելու զաղախարները: Ձե՞ւ որ այդ բնագավառում իրենց ինտելեկտուալ հնարավորությունները կարող են ցոյց տալ մեր լավագույն բանվորները, ինժեներները և գիտնականները, ովքեր այսօր զբաղված են արտերկրներում ցեխս անելով կամ ասֆալտ փուլով: Դա ամոթ է, դա մեր ազգին հարիտ չէ: Դա մեր իշխանություններին պատիվ չի թերում, բավական է: Թող չնեղվեն մեր կուսակցական լիդերները և հումանիտար չինովնիկները, Հայաստանի տնտեսական ձգնաժամկան աղթահարումը լուրջ տեխնիկական խնդիր է, ինչը կարող են լուծել միայն տեխնոկրատները: Ստորև կիրարձեմ մանրամասնել Հայաստանի հելիոֆիկացիայի հեռանկարային ծրագիրը՝ արդեն նոր վարչապետի և մեր սրափ հասարակության համար:

ՏՎԵՐ ԻՆԱ ԻՆԱՐԱՎՈՐՈՎՅԻՆ ԽԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐՈՒԹ, և ԵՍ

ՏԵՂԵԿԱՆ ՀԵԼԻՈՖԻԿԱՑԻԱՅԻ ԾՐՎԱԳԻ ՄԱՍԻՆ

Հելիոտեխնիկական արդյունաբերություն, Հայաստանի և Ղարաբաղի հելիոֆիլացիա, արևային գյուղատնտեսություն, արևային էներգետիկա, Հայաստանի էներգետիկ անվտանգություն և Հայաստանի էներգետիկ կենսունակություն: Մարմար բրուրովին տարրեր հասկացնություններ են, որոնք մեզ մոտ անհիմն ծովով մեկտեղ կուլում են մեկ ընդհանուր «այլնութառնքային էներգետիկա» հասկացնության մեջ, որի համակարգողի դիրում մշտապես հանդես է գալիս ՀՀ էներգետիկայի նախարարությունը: Սա աններեկի սխալ է, ինչը պատճառով մշտապես կասեցվում է հելիոֆիլացիայի կարևորագույն գործընթացը Հայաստանում՝ մեր երկիրը գրկելով իսր տնտեսական զգնաժամը հաղթահարելու ռեալ հնարավորություններից:

**ՊԱՐՁԱԲԱՆՈՒՄ.
ՏԵՍԵՍԿԱՆ
ՖԳՆԱԾԱՄԵՐԻ
ՀԱՂԹԱՅԱՐՄԱՆ**

ԱՅՍԻՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ինչպես հաղորդական տնտեսական զգնաժամը, եթե այն արդեն առկա է: Պատասխանը նեկան է: Խելքով, ծրագրված խելացի քայլերով և բրոնաշան աշխատանքով: Նախ պետք է հաւաքանանք զգնաժամի պատճառները, որպեսզի կարողանանք գտնել զգնաժամից դուրս գալու ձևերը և միջոցները: Հայաստանի տնտեսական զգնաժամի պատճառները շատ են. երկրաշարժ, պատերազմ, շրջափակում, համաշխարհային տնտեսական զգնաժամ և այլն: Բայց մեր զգնաժամի բոլոն պատճառը մեր մեջ է: Մենք տուժեմ ենք մեր ապաշնորի իշխանությունների պատճառով: Հայաստանի քաղաքական և տնտեսական դեկսավարությունը 20 տարի շարունակ մենք ապացուցում են, որ տվյալ խնդրի լուծումն իր ուժերից վեր է, որ մեր իշխանությունները բացարձակություն ամճարակ են այս հարցում և իրենց անհնաստ քայլերով շարունակում են խորացնել երկրի տնտեսական զգնաժամը: Յուրաքանչյուր արված քայլի պարզ վեղուժությունը ցոյց է տակիս, որ, քացի անձնական շահից, ուրիշ բան չկա: Անեն ինչ հերթափոխ է մատնված, ինչի վերջը, հիարկե, բարին լինեն չի կարող: Տնտեսությունների դիմամիկ զարգացման ապահովման խնդիրը, անշուշտ, պարզերից չէ: Կարերի ընթացքում տնտեսական զգնաժամներն առաջացել են և դեռևս առաջանայու են աշխարհի տարբեր երկներում: Բոլոր երկներում իրականացված և իրակա-

Նացվող իշխանակությունները, տնտեսական և սույն գործությունները պահպանության մեջ են մտնելու մասին օրենքը կազմության մեջ դադար է գործել:

տավորյալ խոչընդոտում են մեր առաջընացին: Իշխանությունների հետացումը և օրենքի գերակայության հաստատումը կուսակցությունների քաղաքական խնդիրն է: Մեր խնդիրը, մեր գիտական հասարակության խնդիրն է զունել տնտեսական ճգնաժամը հաղթահարելու հնարավոր, հասանելի և մեր պայմաններում իրագործելի ճանապարհները: Դարց է առաջանուն ինչպիսի՝ արդյունաբերություն է պետք ստեղծել, որպեսզի կարողանանք դուրս գալ միջազգային շուկա՝ ապահովելով այնտեղ մեր մրցակցային առավելաւթյունը: Վրյունաբերության ո՞ր նոր ճյուղն է պետք զարգացնել, որը մեզ հաջողություն կբերի: Այստեղ պետք է հաշվի առնել մեր ռեալ հնարավորությունները (նաքենատիկական լեզվով ասած մեր սկզբնական և սահմանային պայմանները): Եթե ճայենք մեր հնարավորություններին, ապա դորոյւնը դորևոյն չէ: Պարտքերի մեջ թաղված երկիր, դատարկ պետական գանձարան, թալանված գրոժարաններ, կրտսելած տեխնոլոգիաներ, արտագործած արոֆեսիոնալ բանվորներ, ինժեներներ և գիտնականներ, ժողովրդի վստահությունը չվայելող իշխանություններ, համատարած կաշառակերություն, թշնամի հարևաններ, վատ ճանապարհներ, ենթօդիքի խնդիրներ, սոցիալ-տնտեսական անսանելի վիճակ և այլն, և այլն: Դժվար է պատկերացնել, թե նման պայմաններում ինչ է պետք անել, որն է ելքը:

Սամա պատճեանյի լուսվագագարուուն իր վարական խոսքը կարող է ասել միայն գիտությունը: Հիշենք, թե Վաղի-միր Պուտինն ինչպես էր հորդրում իր երկրի գիտնականներին:

Նախ՝ փաստենք. Ուսաստանը մեր
բայստակից դնկերն է՝ իր անհամեմատ

აქელი ბანი აყრიცხულენოվ: სურა
ჭილადის მ ცრან გინება: ზესო ჩ გვეს,
ორ, ჯაյასთან არაველ, იტასა-
თან ე რამაქსია ზორ დამამამი
მნებ: იტასათან გ კარიღადავ ჰი
არეფილანარეტოლინ ხანელ, არან-
ნაგნელ სურა-ჩ გრიჟანილ არეფი-
ლანარეტალ ხანალერე, ხავილ-
რელინერ არანადონ სტენისალე
ს სტენილიგანერე გრადავარის:
წნაკლიტერან სოგალ-სტანისალან
ქედალ ასახის ქედი მ მარა სტე-
რალირენ ქადარე ხავენი: ხელ-
რე რავანაცხ, არეფილანარეტალ
კარსო ილორინერ ხენ აჯანათის,
ხანასთარა მასუსტარა კი-
როლაგხა, კავახასტერიტეან რარდ
მაკარელა, რავანარე ხენის ჩანტე-
რე გახტერ რახილანერ, ახარეცლი-
რეან გრასტრის, გრასტრის მნე
ხილასთარიტეან ი ქასი მრნილოს,
მართნიზო საქრავილინერ, მრა-
ნილიტერის, ხარეცელიტერის, ხანა-
დორიტერის რარდ მაკარელა,
სტენადორდალან ჩანტელიგნერაჟ
ს გრინალანერე ზოზო გახტერ
ხანილ ართადაორ ს აულ, ს აულ.
კარელ ე ანვერი რევარეცლ: ხეს
სურა-ზ სტენილიგანერე ს იავა-
ლან არეფილანარეტოლის კარსო
ილორინერ ალ-ჟ ს ნავინერაჟ
ხეს ტ მნილ 5-15 თაროვ, ასა აქძ
იტასათან 5-15 თარე კასახან-ზ

տինը բոյլ չի տալիս, չի ֆինանսավորում. հեռանկար չունի, որովհետև դա երկրի արդյունաբերությունը մշտապես պահելու է հետին պահնում. դա կործանարար է: Այլ ապրանքների մուտքին մաքսային զավաճան մեխանիզմներով խոչընդոտելը ևս հեռանկար չունի: Եթե Ռուսաստանը սփիաված է զարգացմել գիտությունը և տեխնիկան բոլոր հնարավոր ուղղություններով, պետք է կազի բոլոր հնարավոր ուղղություններից առաջ, դա գերտերության ճակատագիր է: Հայաստանի խնդիրն այս հարցում ավելի համեստ է: Գիտությունը, տեխնիկան և արդյունաբերությունը պետք է զարգացմել մի քանի ուղղություններով՝ այնպես, ինչպես դա արվում է, օրինակ, Ծվեցարիայում:

Մեր առաջարկած երկրների և աշխարհանասերի հելլոֆիկացիայի գիտատեխնիկական և արդյունաբերական զարգացման ուղղությունը բավարարում է առաջարդվող պահանջներին: Նելլոֆիկացիան հիանալի ետյուդային տարրերակ է, որը ենթադրում է արևային եներգիայի լիարժեք օգտագործումը նախ Հայաստանում և Ղարաբաղում, ապա և ողջ աշխարհում: Նելլոֆիկացիա և օրենքի գերակայության հաստատում երկրում. սա է Հայաստանի զարգացման և տնտեսական զգնաժամը հաղթահարելու

որության մի նոր ոլորտ, որի արտադրանքի մի մասը կիրացվի Անդրխն շուկայում (0,7 միլիարդ դրամի չափով) և կարուսահանվի 400 միլիարդ դրամի չափով: Աշխատատեղերի հարցը լուծվում է հետևյալ հաշվարկով: Ընդունենք, որ տարեկան մեկ միլիոն դրամի արտադրական ծավալների դեպքում հայկական ընկերություններում կարող է բազով 20 աշխատատեղ, մեկ միլիարդի դեպքում՝ 20 հազար, 400 միլիարդի դեպքում՝ 8 միլիոն աշխատատեղ: Եթե արտաքին շուկայի պահանջարկը բավարարվի 10 տարվա ընթացքում, ապա Հայաստանում իրատեսական կլինի 800 հազար աշխատատեղի բացումը: Ի՞նչո՞ւ է ստիպում մեր իշխանություններին հրաժարվելու այս ընձեռված պատճական հնարավորությունից, լուծելու աշխատատեղերի խնդիրը, փակելու արտագործի թեման, երկրի դուրս բերելու սոցիալ-տնտեսական ծանր հրավիճակից, պայմաններ ստեղծելու կայուն զարգացման և երկրի հզրացման համար:

Ո՞նչ է հետաքրիր լսել Ավելի չափի հայկին ելույթները մեր երկրի տնտեսության վերաբերյալ: Դժվար է ասել: Դժվար է ասել՝ ինչ մաղճ է պարունակում Հայաստանի իշխանությունների որդեգրած պաշտոնական տեսակետը, թե «արևային տեխնիկայի օգտագործությունը կապահպանական է» կամ «արևային տեխնիկայի օգտագործությունը պահպանական է»:

Նական մոտիվացին գաղափար, մղ-
վում է հետին պլան: Մեր պարագա-
յում էնթրաժնայողությունը դարձնում
է լրացուցիչ օգուտ բերող երկրորդա-
կան գործոն: Արևային տեխնիկայի
զարգացման և տարածման բարոյա-
կան կողմնորոշչինները, այս է՝ պայքա-
րը Երկիր մոլորակի եկոլոգիական
մաքրության համար կամ գլորալ տա-
քացման դեմ, շարքային սպառողին ո-
չինչ չասող փաստարկներ են, մանա-
վանդ որ հանուն այդ վեհ գաղափար-
ների իրականացման ինքն է իր գո-
պանից վճարելու:

ԻԵԼԻՆՓԻԼԱԳՆԵԼՈւ ՄԵԿ ԿԻԵԼԻՆՓԻԼԱԳՆԵՄ ողջ աշխարհը

վի, որ հասնի իր նախկին ճակարդակին: Չափազանց ծանր վիճակ, ինչն ավելի է խորանում գերտերությունների ճնշման տակ: Բոլորի աչքերը Ռուսաստանի անսպառ բնական պաշարներին են զանգված: Ռուսաստանի խնդիրը, մեր համեմատ, անլուծելի է թվում: Ի տարրերություն Հայաստանի, Ռուսաստանը գերտերություն է և իր շահերը պաշտպանելու համար ստիպված է զարգացնելու տնտեսության բոլոր ուղղությունները միաժամանակ: Ատեղջել ժամանակակից տեխնիկա, ճշակել նոր տեխնոլոգիաներ, ժամանակակից սպառազգինություն, կառուցել սուզանավեր, ռազմանավեր, ավելակիրներ, ումենալ ռազմական ավիացիա, աշխատել հետ չմնալ տիեզերություն, կերակրել սեփական ժողովրդին, ռազմական քաղաքականությունը ապահել այլ երկրներում և այլն: Եթե Հայաստանի հշխանությունները մտածում են երկրում տիրող դրության մասին մինչև հաջորդ ընտրություններ, ապա Վաշինգտոն Պուտինին երկրի զարգացման գործընթացը ծրագրում է պատմական հեռանկարի հաշվարկով, միգրոց Պետրոս Մեծի նամակ 1000 տարվա կտրվածքով:

մեր բանաձևը: Յելիոֆիկացիան լուծում է Հայաստանի հիմնական հրատապ խնդիրները, այդ թվում՝ Երկրի ենթագետական կենսունակության, Ենթագետական անվանագության և Ենթագետական անվագության հարցերը, աշխատատեղերի խնդիրը, փակում է արտագաղթի թեման, հայրենադարձության գործընթացը, Երկրի տնտեսական և ռազմական հզորացումը և այլն: Միայն տարակուսել կարելի է, թե ինչու է Ենթագետական պահ ռեսուրսներ ուղղող Հայաստանը հապաղում արևի Ենթագիայի օգտագործման հարցում: Առավել ևս, որ հայ գիտնականները լուծել են խնդիրի գիտական մասը, մնում է լուծել գիտական արդյունքների կոմերցիալիզացիայի խնդիր՝ հշխանությունների կամքին հակառակ:

գործունը Յայաստանի հանար վաղաժամկետ է» («Առավոտ», 2012 թ): Մեր կարծիքով, հակառակը, արևային տեխնիկայի զարգացունը Յայաստանում շատ է ուշանում: Ավելին, ուշացվում է անհին հիմնավորությունը: 2005 թվականից սկսած մեր արդյունաբերությունը տեխնիկապես և տեխնոլոգիապես արդեն պատրաստ էր սկսելու DVH տիպի անհատական կոմքինացված հելիոհանակարգերի զանգվածային արտադրությունը, մենք կարող ենք Սպիտակում գործարկել առաջին հելիոտեխնիկական բազային գործարանը, գործարկել և արտահանել Ներունու արևային էլեկտրակայանները: Նշեն, որ արևային տեխնիկայի զարգացման կարևոր ուղղություններից՝

(ա) արևային ջերմային էլեկտրակայամեներ,

(բ) արևային կիսահաղորդչային էլեկտրակայաններ,

(գ) արևային «Սլտիոլինգ» դասի էլեկտրակայաններ,

(դ) արևային կենցաղային ջրատարաններուն.

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ
ԴԱՐՄԱՎԱԴԻ
ՀԵԼԽՈՖԻԿԱՑԻԱՆ**

Երկրների հելիոֆիկացիայի մեր հայկական տարբերակը ենթադրում է արևային տեխնիկայի և տեխնոլոգիաների զանգվածային կիրառությունը գյուղական բնակավայրերում՝ բնակարանների շեռուցման, կենցարային տաք ջրի ստացնան, արևային տեխնոլոգիաներով գյուղմթերքների վերամշակման և էկոլոգիապես մաքուր սննդամթերքի արտադրություն կազմակերպելու համար։ Արևային տեխնիկան մարդկանց կը ների էկոլոգիապես մաքուր սննդներ արտադրելու և գյուղմթերքների շոկայի էկտար սեգմենտում աշխատելու լավ հնարավություն, ևսաեւ կրաքարացն ֆերմերային տնտեսությունների շահութաբերությունը։ Սեր հաշվարկներով սա այն կարևորագույն մոտիվացիան է, որը մարդկանց կշահագրգի ձեռք թերթուի ԴՎԻ տիսի անհատական կութինացված հելիոհանակարգեր։ Ենթասեմբառապահ հերթեա որը առ

թ. սպ. այսպէս «Global Hope Network» (Գլոբալ Հոփ) կազմակերպության համադրող Ձեֆիջ Լաւցան (ԱՄՆ): Նրա կարծիքով՝ փախստականների ճամբարներում մարդկանց կենսունակ միջավայր ստեղծելու խնդիրը լրջագույն համաշխարհային պրոբլեմ է, ինչը կարելի է լուծել հայկական արևային տեխնիկայի օգնությամբ: Խնդրեն, ևս 2 միջարդ դրալիք պատվերի կոնկրետ առաջարկ: Ի միջին այլոց, աշխարհի թեժ կետերում արևային տեխնիկա տարածող այդ աներիկացուն շատ զարմացրին հայ գիտնականների ստեղծած տեխնիկայի բարձր մակարդակը, հայ գիտնականների կյանքի ցածր կենսամակարդակը և սիրիացի փախստականների ճկաւնամբ հայ ժողովոյի ու իշխանության ուղարկած առանձնակի հոգատար Վերաբերնունքը:

Տանկացած բնակավայրի հելիո-
ֆիկացիան հանաշխարհային և հա-
նանարդկային կարևորագույն պրոբ-
լեմների լուծման ուղղությամբ կա-
տարված կարևոր քայլ է: Լինի ոռա հե-
ռավող կամ սահմանամերձ հայկա-
կան գյուղ, թե աշխարհի ծայրում
հապճեպորեն կազմակերպված
փախստականների ճանքար, միև-
նույն է, մեր անհատական կոնքինաց-
ված հելիոհանակարգերը շատ օգ-
տակար գործ կարող են կատարել
մարդկանց հանար՝ նրանց տալով ե-
ներգիայի ավտոնուն աղբյուր՝ որպես

կենսունակության պահպանման
հուսալի միջոց: Քելիքֆիկացիան
ենթադրում է ստեղծել էներգիա-
յի անկախ աղբյուրների բաշխ-
ված ցանց, որը, ի տարբերու-
թյուն աստոնակայանների,
ծերմակայանների, հիդրո-
լեկտրակայանների, գազա-
տարների և նմանատիպ այլ
կենտրոնացված էներգահա-
մակարգերի, կարող է գործել
առանց բաշխիչ ցանցերի և
արտաքին ազդեցություննե-
րի նկատմամբ օժտված է լի-
նելու կայունության բարձր
գործակցով: Նճնաժամերի
ընթացքում մեր բնակավայ-
ռերում հնարավոր կվիճի
պահպաննել նորմալ սահ-
տարակիցիենիկ հրավիճակ,
որպեսզի իրենց բնականոն
ռեժիմներով շարունակեն
աշխատել հիվանդանոցնե-
րը, դպրոցները և բնակու-
թյան կենսապահովման
մյուս կարևորագույն օ-
բյեկտները:

(Հարուճակելի)

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՆԸ

Չարմանայի փաստ. Հայաստանում ծննդության խբանամակ համար պարագաները են կազմակերպվում և խրախուսվում, սակայն «ԱրմենՏել» ՓԲԸ-ի ներկայագործությունը միշտ գաղաքամարդությունը միշտ գաղաքամարդ հակառակն է թելադրում:

Ի գարման ինձ, իմ նկատմամբ անարդարացի որոշում կայացվեց՝ նկատողության տեսքով, այն ժամանակ, եթե նա գտնվում է ճախահ/հետօննոյան արձակությունը: Պատճառն այն է, որ ես անարդարացի համարեցի ողեկավարության վարած կարույին քաղաքամարդությունը միշտ գաղաքամարդ հակառակն է թելադրում:

Ճետննոյան արձակությի ավարտից անմիջապես հետո՝ 01.03.2014 թ. ներկայացել են աշխատանք:

Զանանայի որ իմ հարգելի բացակայության ընթացքում տեղի է ունեցել կառուցվածքային փոփոխություն, ես 01.03.2014-ին նշանակեցի վերլուծության և վաճառքի աջակցման բաժնի պետի պաշտոնությունը՝ 31.03.2014-ին կադրերի բաժնի կողմից տեղեկացվում

եմ, որ 04.03.2014-ին տնօրենների խորիրի կողմից կայացվել է որոշում՝ իմ հաստիքը կրծատելու վերաբերյալ, և 31.03.2014-ից ինձ

13-ՐԴ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՄԻ ՔԱՆԻ ՀՈՐՄՈՐ ԵՎ ՀԱՍՑԻԼ (ՔԵԼԻԵՎՈՂՆ-ՆԱԽԵ)

Երբ սովոր կիրապարակվի, գուցե թե հապարակվ կիայուարարվ 3-րդ հանրապետության 13-րդ վարչապետի անունը: Լիսիրու ցնությամբ ողովունելով նրան քաջ առողջությունը և տնտեսական 13 տոկոս աճ, հորդորում են չկարկանձել թվի մոգայնությունից, զի մեր քիսութոնեավայել վարօն ու արհական բարեկրծ չեն հանդուրժում սնուտիապաշտություն: Այնպէս որ հարգարժան 13-րդ գրոհիր և գրավիր մինչ այժմ անառիկ «Ապահով Հայաստան» թերդարադարբան (Դ դեպ, սույն տողերը նախազարդում են հումնկայս, զի հպատակվում են արօն Գրիգորիշին հրահանգին: **Երբ ես խոսում եմ, բոլորը պետք է ունի կանոննեն**): Սի խոսքով, քանի որ 2014-ը հագեցած է ֆուտբոլով, համոզված են, որ 13-րդը ֆուտբոլասեր է (կնքերե, ոնց կարող է հայոց վարչապետը չկնել ֆուտբոլասեր և լինել, զրոյինակ, հանրությանով): 1966-ին «13» համարի մարզաշափիկով մատակվասաւ Ալբինի մարզադաշտում հրազդարձեց «Աև մարզարին» Եյտերին: Յշեց, հուշում են՝ Յուսիսյանին Կորեայի Յանրապետության հավաքականը առաջնության միջրագույն կարտինան եր և Պորտուգալիայից զրոյե մնտրանուն կրեցել եր անդարձ: Յաւկանալի է, պորտուգալացիները ծնողադիր աղրոտում ին հարթանակի աստվածուիի Սիկեին: Սիկեն լսեց նրանց ծայնը, 13 համարի մարզաշափիկով խառալաշուն մերիսուժեց Եյտերին և այնպէս թեկեց խայի ընթացքը, որ հյուկովորեացիների նրագեղ շեն աչքերը գնդիկ-լորոնիկի նանանվեցին: Անգիտ քնահաճ մանուկը ջերմեանան գեղգեղուս եր: «Աև մարզարիսը փոլկեց իր թիմը կործանումից», «Եյտերին թիմ է մելի ղեմքով», «Նա մի դև է կրակը սրտում և կործանիչ ուժը խաղակողիկների մեջ»: Սի խոսքով, Լուսի մինչև Սոսկով և Զանգականից մինչև Նուբարաշեն տանջահարված հայկագուները սրտատրով սպասում են այն վարչապետին, ում օրոյ կառավարական տան ժամացույցը կպտուի ազգային-պետական բարոյականության դիմոնվ:

ՎԱՐՉԱՊԵՏՏԻ ՀԵՏՏՔԸ

(այսինքն Եփ-օռակողորիա)

ԼԵՒՅ ԼԻՋ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

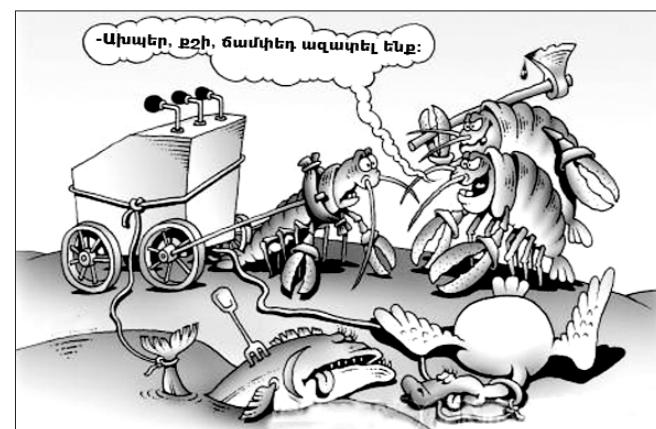
9

ուցե սուտ է Նախրին, Նախրին-չկա... Գուցե հուշ է միայն,- Փիլքիա, միֆ.. Ուղեղի մորմոք, սրտի հիվանդություն:

Զանգյուղումերով դեպի քավարան

(բաց նամակ՝ կառավարական գրան ժամացույցին)

Կախել Հաղթանակի կամրջից, 5-7 րոպե անց յուրաքանչյուրը մեր գանձարանին կնվիրաբերի 10 մետրով, յուր անկախ տարիների արդար և քրտնատանջ թայախի 1 տոկոսը): Սակայն եթե այս միջոցն էլ չօգնի, ահավասիկ ինչը մեզ կփրկի: Կամերային երաժշտության տանը բարեգործական համերգ է կազմակերպվում: Առաջին արարություն օլիգոպոլիկ-ներն ունենողություն են Բախունյան, Երևանի, Երևանի բուհում: Օֆենսիվ, Երևանի, Երևանի բուհում էլ Ղանիել Երաժշտը բանախոս-տում է հետևյալ թեմայով:

«Արդի հայ հոգևոր երաժշտությունը և շարականների բացասական ներազդեցությունը օլիգոպոլիստիկ ախորժակի վրա»: Ի դեպ, ընդմիջնան պահին օլիգոպոլիկները պարտադիր սնվում են իրենց արտադրած և ներկարած սննդամթերով: Դավատացնում են, որ կամ նրանք հոգեխանգարնունքի կիսանեն, կամ 500 մետր ի մի կերպեն: Դեռ մի բան էլ ավելի: Խոյն ճանապարհով պետք է գործարիկել Քերոսնու «Արև» ծրագիրը. Կառուցել Եղվարդի ջրամբարը, նարեւ Երևանի արտաքին պարտքը, Վերջապես հելիոֆիլականել ողջ հանուաթերությունը:

Լավ, թի լրջանանք և արմատական առաջարկությամբ հրապարակ իշենք: Խորագետ գիտնական Կահանը՝ Համազասպայան, լրջագոյս գիտական լուսումնասիրությունների արդյունքում համնգել է ողջ աշխարհին, սար ու ծորին, գիտերին ու լծերին, որ հետապնդության առողջությունը բարձրացնելու համար առաջարկություն է:

An illustration of a man in a long coat and hat, sitting at a desk and writing in a large notebook. He is looking up and to the right with a thoughtful expression. The scene is set in a dimly lit room with a lamp on the desk.

համարեն նայի ծերպազատու-
մը վարկային և դրանշնորհա-
յին կախումներից, և փոքր ու միջին թիգնե-
սի գերակայությունը խոշոր հանելեա
դրանս ճանաց հապալության առավելան: Եկ մի՞-
թէ կասկած կա, որ նաման կառավարությանը թի-
կունք կկանգնի ողջ հայությունը, անձակի այն բա-
նից, թէ որ քաղաքական ուժի մերկայացուցիչն
են վարչապետն ու նախարարները:

Երազային են, սակայն կտարելի, Երևանի մետրոպոլիտենի վերջնակառուցւումը, Երկրի վերջնաբարյան օլղարխակցերումը, դե մնացյան է թող գերհարդարժան թիվ 13-ը մտարելի:

Բնականաբար, օրինական հարց է ծառանում, ինչպես՞ս: Ծառ պարզ նախ Աժ-ն կազմաքանդվում է, և նորու է ի մի գալիս ի դեմք ոչ իշխանահան նոտավորականության, աննկուն ազատամարտիկների և «Դեմ եմ» նախաձեռնության: Եվ, վերջապես, կաղրային խնդիրն է լուծվում: Սոլուզարանում են, ինչպիսին պիտի լինի գալիք նախարարը. ա) այսին ծնված լինի հՆՄՀ-ի օրոք, քայլ ծառայած հայոց բանակում, բ) պիտի օրենսգետ լինի և կրթաբարող, նաև չխանդիսանա որևէ բարձրավոլու պետայի կամ գերհագեցած հաստարասիլ որդին, զարմիկ, հորի թժշկը կամ էլ քերակնոց հարկանը, գ) պիտի ապիր սեփական բնակարանում և չընենա որևէ այլ սեփականություն մարդկուների և այլ բարոյակիչ առօր լինուու: Եսունը հարուստ:

ԵՎԻՉԻՆ ՈՒՆԿՆԻՐ
(սարկասպիր վերքերոց)

Եթե այս օրերին գլուխը քարձրացներ հրեղեն Զարենցը, ինչպիսի՞ Երկիր Նախի Կուտսներ: Այսօր մի՞նչ Երկիրն Յայկազուն ուղեղի բրոբր չէ և որովայնի ասպասակություն: Բայց գուց սա քավության ուղին է, գուց, իրոք, պիտի դարձի զանը անկախ և ինքնիշխան տառապենք սեփական իշխանների հարազատ լին տակ: Գուց: Առաջմն մնում է փաստել, որ 3-րդ հանրապետությունը սուս է, հուշ է միայն, ֆիկցիա ու միֆ:

Ներիդ մեզ, մեծ տառապյալ, և Եղիդ մեր կողքին հականախոյան այս քավարանում:

ՎՐԵԺ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

«ՀԵՄ ՊԱՏԿԵՐԱՅՆՈՒՄ ԹԱՏՐՈՒ՝ ԱՌԱՅ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՎԱՆ ԳԼԽԻ»

Աերջին օրերի մշակութային ամենակարևոր իրադարձությունը սպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի տնօրենի թափուր պաշտոնը զբաղեցնելու համար մշակույթի նախարարությունում անցկացվող մրցույթին էր: Օպերային թատրոնում մթնոլորտը «ոչ երաժշտական» էր մինչ մրցույթը: Դժգոհություններն ու անվստահության մթնոլորտը շարունակվում են նաև ընտրությունից հետո: Մրցութային հանձնաժողովի նախագահը մշակույթի վաստա-

-Առաջին անգա՞ն էր անցկաց-
վում օպերային թատրոնի տնօրենի
ընտրության մրցույթ:

-Չշենտաղրենք օպերա
բատրոնը, նման կառուցնե
կոչվում են ՊՈԱԿ՝ պետական
առևտուրային կազմակերպու
թյուն: Գոյություն ունի օրենք,
սատ ոդի, ՊՈԱԿ-ի տնօրենն
ընտրվում է հասոլկ կար
գով: Յուրաքանչյուր թեկ-
նածոնի, եթու նա դիմում է մր-

զավոր գործիչ, Շայաստանի երաժշտական համակարգության նախագահը՝ «Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիա» ՊՈԱԿ-ի վկ�ալ-տեսական ֆակուլտետի դեկան Դավիթ Ղազարյանն էր:

ԴԱՎԻԹ ՂԱԶԱՐՅԱՆԻ հետ մեր գրույցը մրցույթի անցկացման կարգի, առաջադրված թեկնածուների օպերային թատրոնուն ծառացած խնդիրների, նաև թատրոնի շուրջ հյուսվող ասեկունեների մասին են:

Պետք է սկսել նրանից, թե ի՞նչ սկզբունքով և ո՞ր օրենքով է հարցաշարը գոյանում: Ես ըստովել եմ որպես հասարակական կազմակերպության դեկավար, եթե մոցույթին մասնակցեի, հնարավոր է՝ այդ 50 հարցերից 30-ին պատասխանեի: Բայց երբ այդ հարցը բարձրացրի, որպես հանճճաժողովի նախագահ, ինձ ասացին երբ այդ նարդը տվել է իր դիմումը՝ թափուր տեղի համար մրցելու, նրան տրվել է հարցաշար: Ուրեմն, նա կամ պետք է ընդունակ լինի, կամ, կներեք, անզիր ամի: Եթե ավելի քան 500-հոգանոց կուլտուրի պետք է դեկավարես ու չես կարողանում որոշչել՝ քեզ տված հարցի երեք պատասխաններից որն է ճիշտը, դա իմ խնդիր ու չէ:

Հայ կարծիք, որ օպերային թատրոնը պետք է դեկավարի ներսից մարդը:

-Ներսի մարդ կար, Տիգրան Դավթյանը բարիտոն է, շատ լավ ծայնային տվյալներ ունի, նա որոշել էր դառնալ տնօրեն: Օպերային թատրոնն ունի չորս տնօրենի տեղակալ, քոյլ հայտ ներկայացնեն: Այլ հարց է, եթե ասվի, այն մարդը, ով ուզում է ստեղծագործական կյանքով ապահով, ինչո՞ւ է ուզում դառնալ տնօրեն: Չեր հարցերի խորության մեջ են նա տեսնում են:

-Խորհրդային տարիներին մեր օպերային թատրոնում համրիստեսը հնարավորություն է ունեցել դիտելու դասական ժառանգության լավագույն գործերը: Այսօր արտիստները անգրքության են նաև առաջատար, դժողովում են, որ բալետային և օպերային ներկայացումներ չկան, համերգային և այլ նախագծեր են կյանքի կոչվում, որ օպերային թատրոնի հանար չեն:

-Այս հարցը, իիարկե, բոլորին մեր հանձնախմբի հետ կապ չունի: Մենք բոլորս ենք ասում, որ շատ խոճուկ է խաղացանկը, բայց եթե ներսի մարդկանց ես հարցում, նրանք ասում են, որ խորիրդային տարիներին հսկայական միջոցներ էին տրամադրված:

վուու, իսկ իհմա միջոցներն այնքան են, որ կարող են բավականացնել տարրն մնե կամ երկու թերեկայացն թեմադրությանը:

-Ներփ մարդկին նաև ասում են, որ գումար կա, ընթ դրում, մեծ պահանջ առ հայու է ենախու են ուղարկություն առ օրոն սահման:

գումար, այլ հարց է ինչպես են ուղղորդվում այդ գումարները:
-ԱԾԿենծ ասած, խոհանոցին այդքան ծանոթ չեն. Բայց չմոռանանք, որ հրավիրեցին բաւետնայստեր Գիշգրուվիշն, թեմադրվեց Արած Խաչատրյանի «Սպարտակ» բալետու, ինչը մեծ ծախսերի հետ է կապված: Դրանից հետո տեղի ունեցավ Վերոիի «Ակդայի» բենադրությունը, որը մեր օպերային թատրոնի զարդերից է: Եվ Վերջապես, մեր օպերային թատրոնն հարուստ է հիմանալի ձայներով. նաև բավետի արտիստներով, ուրեմն, իրոք, մենք չունենք, մի դեպքում, խաղացանկային քաղաքականություն, նյուս դեպքում՝ գումար, որ աետոք է շարժի ամրող մարմին:

-Օպերային քառտողն գուցե համակարգային վոփիտսության կարիք ունի: Ի՞նչ կարող է անել այս համատեքստում նոր դեկավարը:

-Ես շատ մտահոգ եմ, չեմ կարող ասել: Եթե անկեղծ՝ կարուցվածքային փոփոխության ծրագիր թեկնածուների ներկայացրած հայեցակարգերում ես չի տեսնում: Այս, ինչ գրում են իրենց բլոգում, ինքնապաշտպանության խնդիր է, որովհետև յուրաքանչյուրը յուրովի է պատկերացնում քատրոնին գործունեությունը: Եթե ծանրաբանայիք թեկնածուների հայեցակարգերին, կզարմանայիք ամեն ինչ վրա, սկսած լեզվի հնացությունից մինչև՝ ինչպես են պատկերացնում իրենց աշխատանքն իրու տնօրին:

-**Կարմանայի՝ լավ՝ թե՝ վատ ինաստով:**
-Դա արդեն կարդալուց հետո կիմանայիք: Դժվար է, շատ դժվար: Օպերային բատորնն ամենաբարդ կառույցն է, տեսեք, մոտ 100-հոգանոց նվազախումը, 70-80-հոգանոց երգչախումը, բալետային խումը, նևարիչներ, բժնադրիչներ, մի ամբողջ մշակութային նախարարություն է: Եվ անհատներ կան, որոնց հետ այնքան էլ հեշտ չէ աշխատելու: Պետք է կարողանաս համատեղել իրավականը, ստեղծագործականը, կառավարումը, օրենսդրականը: Եթե տարիքային ցենզը մի կողմ թողնենք, ինըն երեք չէի համարձակվի այդ բեռան տակ նունել: Այստեղ արդեն ինքնազմահատման խնդիր կա: Մի բան է ամբողջ տնտեսությունը դեկավարելու, մեկ այլ բան՝ խաղացանկային քաղաքականությունը: Օպերային բատորնին կանոնակարգով, ամիսը մեկ պետք է հավաքվեն, ըն-նարկեն եղան ու որոշեն ապագան՝ երեք ամսավ, երեք տարվա, իինց տարվա հեռանկարով: Թեկնածուներին իմ տված ամենա-տարրական հարցերից մեկը դա է՝ որ նշանակվում եք օպերային բատորնի տնօրին, հաջող օրն ի՞նչ պետք է անեք: Եմ մարդ այդ ընթացքում 10 րոպե մտածում է, թե ինչ պետք է անի: Կամ՝ Դուք ուղղում եք բատորն դեկավարել, շե՞ր եք եղել վերջին անգամ ավելացնել բատորներն էն ե՞ն եք ան-

Դ. Գ. - Դավիթ Ղազարյանի հետ գրուցի ընթացքում դեռևս հայտնի չէր, թե ով է լինելու օպերային բատորունի նոր դեկավարը։ Մեր գրուցից ժամեր անց միայն հայտնի դարձավ, որ տնօրենի ըստիւր ասաւում են անվանութեան և Անդրանիկ Արարատյանը։

«ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՍՏՈՒՄՆԱԳՐԻ ԲՈՒՐԴ»

Ուսական «Россия-1» և «Первый канал» հեռուստաբնկերությունների որոշ հաղորդումներում քարոզվում են «այլատապություն» ու «ազգային հիմքով» սերմանակող «ատելություն», ինչն «առավել ակնհայտ է դարձել» վերջին ամիսներին Ռեկարդինայում տեղի ունեցող հրադարձությունների ֆոնին: Նման եզրահանգում է արեւ Արևիսյան գրունվելության քաղաքացիական հասարակության ֆորումի (ԱԳ ԶՀՖ) Յայաստանի ազգային պալատինը (ՅԱՊ): ՀՀ իշխանություններից պահանջելով վերանայել Ծված հեռուստաընկերությունների պայմանագրերը և նման քարոզությունը շդարակեցնելու դեպքում կասեցնել դրանց հեռաօդականության պահաժորում:

სამოადამის კუასთავის თხრების:
«Եթե փակվեն այդ հեռուստարմանկորություն-ները, դա նշանակում է խոսքի ազատության ուժնահարում: Ամեն բան է ասվում է, շատ բաներ մեծ է դուր չեն գալիս: Ան, ինչ ասվում է եվրոպական ալիքներով, խոսքի ազատություն է, ուսական ալիքներով ասվածը հակառա-

բարեւորման պահանջամատությունը

Անեն ինքառիւն էս, ասուրության սկզբան էս։
Անեն ինքառիւն քաղաքականությունը միշտ
եղել է ու կա քարոզչություն։ Մեկին հաճ է, մե-
կի՞ն ոչ, մարդոն ինքը ազատ պետք է լինի իր
ընտրության մեջ։ Ո՞վ իրավունք ունի քանան-
ցու։- մեզ հետ գրուցուն ասաց արձակագիր
ԼԵՎՈՆ ԶԱՎԱՀՅԵԱՆԸ։

«Այս, ինչ ասվում է Եվրոպական ալիքներով
խոսքի ազադություն է, ռուսական
ալիքներով ասվածը՝ հակաքարող տությո՞ւն»

Անդրադաստիճակով Եվրոպական առաջադիմությանը, դեմոկրատիային, նկատեց, որ ժամանակին էլ կոմունիստական հասարակազգական էր. կոմունիստների համար դա էր դեմոկրատական, սա է նեկ այլ հասարակարգի կառավարման ձև է, և իրականում շատ բան չի փոխվել. «Տեսե՞ք Եվրոպան ոնց է երկակի խաղեր»

Հասղում. Կոստվյին կարելի է ինքնորոշվել ամկախանալ, Դարաբաղին՝ ոչ: Ամերիկայի կարելի է ջուսիսային Աֆրիկայում հեղափոխություն անել, Դրաքում, Սիրիայում տնօրին նել իրավիճակը, իսկ մյուս ժողովուրդներու դրավունք չունեն իրենց կյանքը տնօրինենալու որտե՞ղ է այդ ազատությունը: Սարդան ասաւ եր՝ «փոնիզմի հիմնական նպատակը քաղաքացիական հասարակության ծևակդրումն է՝ օգտագործելով որիստնենությունը: Դա հենց մեն

**ոռպական ալիքներով,
յուն է, ռուսական
ակաքարոզությո՞ւն»**

կան ուժի շնորհիվ գերակատար լինեն: Դրա համար են պայքարում ազգային ավանդույթ-Ծերով առաջնորդվող, արմատական երկրների դեմ: Դասարակությունը դեկավարելու ուրիշ ձև չի գտնվել, քան այդ դենուկրատականը, որը, ըստ արձակագրի, կիսակատար է, այնպես, ինչպես կոմունիստական հասարակարգը.
«Դիմա Դրիմի հարցն է, ես քքա՞ր ունեմ ցանկացած դենուկրատիայի վրա, որն իմ ազգի շահերին դեմ է: Ո՞նց հասկանամ ուկրաինացիներին, երբ Արցախում նրանց դիպուլմահարմերը մեր գինը վրուներին խոցում էին, կամ ուկրաինացի օդադամներին, որոնք ռմբակոծում էին Ստեփանակերպը, Ղարաբաղը: Միշտ էլ նրանք Աղդքաջանի կողմն են եղել: Կամ ե՞րբ է պատմականորեն Դրիմը Ուկրաինայինը եղել, մի շաբաթ ժողովուրդներ են այնտեղ տանօդինել, հետո ուղաճական ուժի շնորհիվ 1773-ին անցել է ռուսներին: Ավելի ուշ նվիրել են Ուկրաինային:
Դիմա եկել է մի ժամանակաշրջան, երբ վճռորոշ դեր է խաղում ժողովուրդների իմքնորոշումը: Բավական է ուրիշի ծեռօրվ կրակից շագանակ համել:

Ը 1 ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՈՒՄ

Սովել ևս նոր պայմաններում, եթե հայունի չէ, թե ուկրաինական հրադարձությունների պատճառով ՈՂ-ի մկանամք արևատյան պատժամիջոցներն ինչ հետևածք են ունենալու Ռուսաստանի քաղաքական ու տնտեսական կայսրում, հետևաբար՝ մեր: Հայաստանի տնտեսական աճը ոչ միայն յոթ տոկոսի չի հասնի, այլև կարող է անկումի վերածվել: Մեր փակ, նատուրալ տնտեսությունը անհաղող է որևէ տնտեսական նախանձությամբ: Գործող օրենսդրությունը և գործող իրավանությունը մնան են մերհակ ու արտագործ շարունական իմք: Ոչ մի օլիգարխ ոչինչ չի կորցնելու, փոխա-

տասահանատվությունը կիսել-միսել պայմանական է, եթե քաղաքական մեծամասնությունը ՀՀԿ-ն է, ցանկացած հաջողություն վերագրվելու է կոստիցիային: Արդյո այս երկասի իշխանադրը մեծացնելու է ՀԱԿ-ի ու «Ժառանգության» քաղաքական կշիռն իրեն փաստական ընդունությամբ: Գոնե խորհրդապատում: Մեծադրող ելույթների մակարդակով՝ այս երականությունը ունենալու համար է ՀԱԿ-ի ու «Ժառանգության» գործությունը: Ունենալու համար է լուրջ խորհրդներ ունենալու մասնակի հետ մասնակ անցնում է, իրենք շարունակում են ապրել իրենց ժամանակի մեջ: Նոր Հայ-

Սիներգիայի խարեւսիկ օրենք

րեն փակվել և են մանր ու միջին քիզնեսի վերջին ծեննարկություններն են: Որևէ կառավարություն Հայաստանում ոչ միայն չի ընդունանալու, այլև համարագին, այլև նաև խորհրդի չի արձանագրելու: Համակարգային փոփոխություններ չեն հետևելու Շիգրան Սարգսյանի հրաժարականին, և այս փաստն այլև ավելի է դադարնում իրավական փոփոխության ոչ միայն քննարկումները, այլև հասարակական ակնկալիները: Եթե, իհարկե, կամ Հայաստանի միջազգային մեկուսացումը ավելի է խորանարկ Ռուսաստանի մերձակի դաշնակցությունը իր հերթին խորանելու է արտագագար Հայաստանից: Ապացույց՝ ՈՂ միջգործությունը, որին այնպիս հաճույքով հարմարվում է Հայաստանը: Եթե արտազմա աշխատանքի մեկնող հայերը սահմանի վրա պարեն, որ չեն կարող մուտք դրելու Ռուսաստան, նրանց առաջարկելու է ՈՂ քաղաքացի դաշնանալ: Ընդորության տարրեակ չունենալով, նրանք՝ «աշխատանք Ռուսաստանում, թե՝ Հայրենիք, որտեղ ապրելու հնարավորություն չունեն» հարցին պարզած լուծում են տալու: Որքան է ապագա վարչապետը արտագագարը կանխելու ու երգադիր կանխումն ունի մեկ հասցե՝ աշխատատեղ: Փորձը ցոյց է տալիս, որ Հայաստանում աշխատատեղերը ոչ թե բացվում, այլ փակվում են: Նաև՝ վարչովով հարկադր կանխումն ունի մեկ հասցե՝ աշխատատեղ: Փորձը ցոյց է տալիս, որ Հայաստանում աշխատատեղերը ոչ թե բացվում, այլ փակվում են: Նաև՝ վարչապետը անհամեց-տարար պիտի անդադամա հարկադր քաղաքականության և երկրում ստեղծված իրավիճակ համապատասխանեցնան:

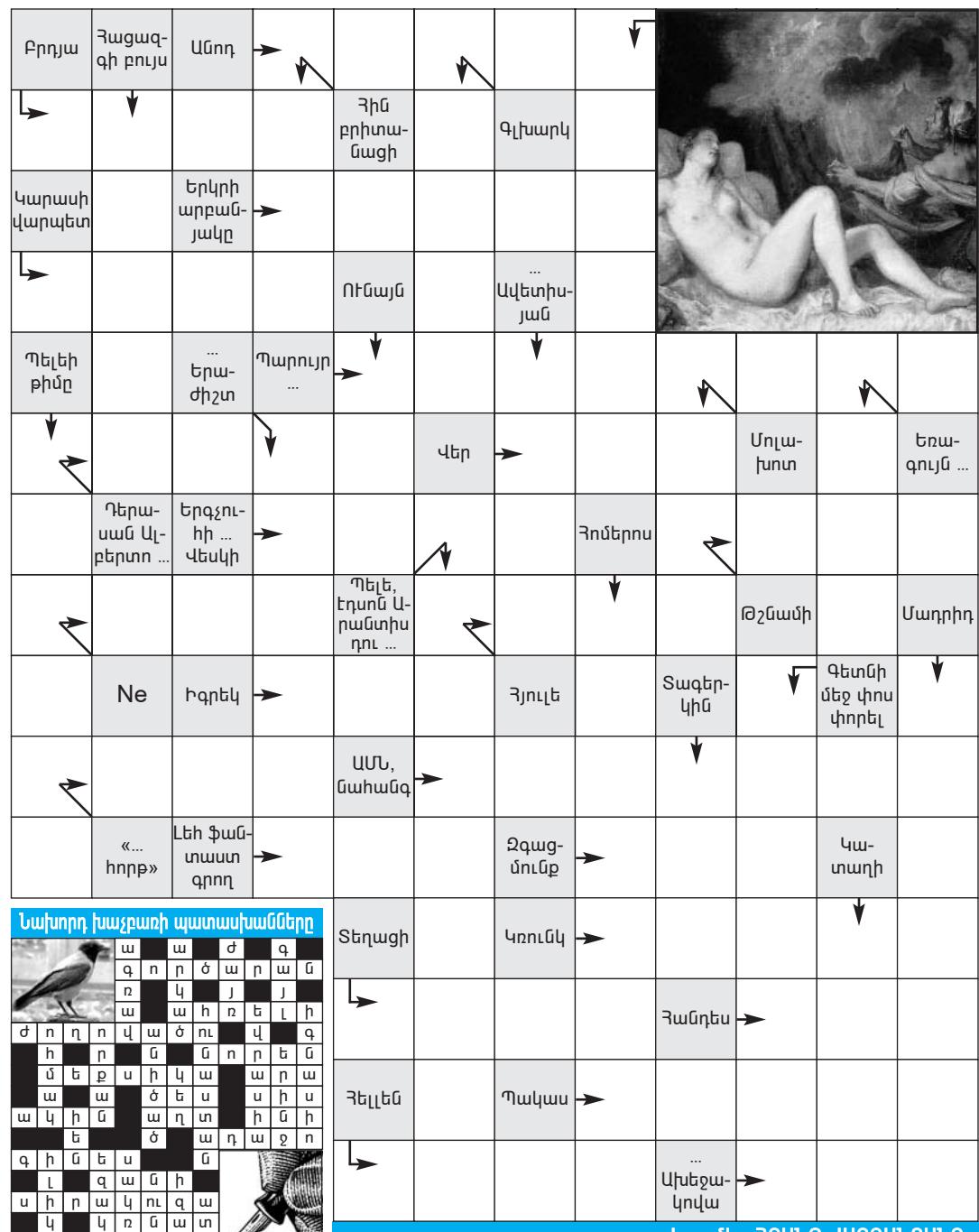
Երգը հարցը, որ ակտիվիտեն քննարկում էր, ի հետևան նոր վարչապետի նշանական, «Ալյանսը է իրավահաջորդ օպերացիան, թե՝ 13-րդ լինելու տանցումային, տեխնիկական վարչապետ մինչև ընդորությունների ճախօրեն»: Հարցը, սակայն, բազմակողմ կորմինացիաների ու տարբերակների ընդորություն չերթեց: Շարաբաւ սկզբն առաջարկվեց (կամ ինքնառաջարկվեց) Աժ ճախազաք Յովիկ Արքահամային տարբերակը, որի վրա է կառուցվեցին բոլոր մուսանգումները: Կեսը հերթեց, կեսը հաստատեց: Այլ թեկնածուներ մնացին ստվերում: Ի վերջո, ասս' ո՞վ է վարչապետը, ասս' ո՞վ են դու: Ասոր կամ վարդը: Վարչապետի նընթացի բնականական, «Ալյանսը է իրավահաջորդ օպերացիան, թե՝ 13-րդ լինելու տանցումային, տեխնիկական վարչապետ մինչև ընդորությունների ճախօրեն»: Հարցը, սակայն, բազմակողմ կորմինացիաների ու տարբերակների ընդորություն չերթեց: Շարաբաւ սկզբն առաջարկվեց (կամ ինքնառաջարկվեց) Աժ ճախազաք Յովիկ Արքահամային տարբերակը, որի վրա է կառուցվեցին բոլոր մուսանգումները: Կեսը հերթեց, կեսը հաստատեց: Այլ թեկնածուներ մնացին ստվերում: Ի վերջո, ասս' ո՞վ է վարչապետը, ասս' ո՞վ են դու: Ասոր կամ վարդը: Վարչապետի նընթացի բնականական, «Ալյանսը է իրավահաջորդ օպերացիան, թե՝ 13-րդ լինելու տանցումային, տեխնիկական վարչապետ մինչև ընդորությունների ճախօրեն»: Հարցը, սակայն, բազմակողմ կորմինացիաների ու տարբերակների ընդորությունը համար է լինելու, ի հետ կառուցելու համարական է: Եթե վարչապետը մնացին ստվերում: Ի վերջո, ասս' ո՞վ է վարչապետը, ասս' ո՞վ են դու: Ասոր կամ վարդը: Վարչապետի նընթացի բնականական, «Ալյանսը է իրավահաջորդ օպերացիան, թե՝ 13-րդ լինելու տանցումային, տեխնիկական վարչապետ մինչև ընդորությունների ճախօրեն»: Հարցը, սակայն, բազմակողմ կորմինացիաների ու տարբերակների ընդորությունը համար է լինելու, ի հետ կառուցելու համարական է:

Անահիտ ԱՐԱՄՅԱՆ

7. Գ.- Եվ, այսուամենայիկ, ինչո՞ւ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը, որ այդքան քույացած է համարում իշխանությանը, որ նոյնընակ հնարին է համարությունը իշխանությունն արտահերթ խորհրդարանական ընդորությունները, քայլայի առաջ խնդիր է լուսն չգնալ իշխանության հետ համագործակցությամ, քայլ մանաւութերը վայր դնելով նոր իրավիճակ ստեղծել չի առաջարկում: Ի՞նքն է լ վայսնում միներգիայի օրենքից քաղաքականության մեջ:

ՆԿԱՐՉԻ ԿՍՄԻԹ

Դրա համար էլ մեր մեկը երկու չի դառնում

Կաճառվում է

1100 քմ սեփականաշնորհված հողատարածք Ձերմուկ քաղաքի աջակինյա համաստի գոտում, կենտրոնական (Շահումյան) փողոցի առաջին գծում: Կառուցապատման նշանակությունը՝ հյուրատ-նային համալիք:

Հեռ.՝ (091) 63-10-52

ԲԱԺԱՆԱՌԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՐ

Պրես Ալտաշեն՝ 27-02-22
Հայկոստ՝ 51-45-52
Հայյամուլ՝ 58-94-12

Պրես Ստենի՝ 54-41-99
Բլից մեհիա՝ 52-53-01

Հասցեն՝ Երևան, Զարյան, 10
Հեռ.՝ 54-26-85, 56-07-38
Էլ.փոստ՝ info@irates.am
Վայ. 030 081684, 26.05.2008թ.

Տավարական 3500: Շավալը՝ 4 տպագրական մամուկ Դասիչ՝ 69438:
Արտասարքագործությունը՝ կառավագական մասնակիությունը՝ հյուրատ-նային համալիք:

Տավարական 3500: Շավալը՝ 4 տպագրական մամուկ Դասիչ՝ 69438:
Արտասարքագործությունը՝ կառավագական մասնակիությունը՝ հյուրատ-նային համալիք: